[2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 510: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 355

ਡੌਲੀ ਰਾਣੀ

ਬਨਾਮ

ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੰਚਲ

(ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. 2023 ਆਫ 2043)

19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024

[ਬੀ.ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਤੇ ਆਗਸਟੀਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ

ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੀ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ।

ਮੁੱਖ ਨੋਟ

ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 - ਉਪ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8 - ਤਬਾਦਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਆਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ/ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਰਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਸਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗਾ - ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਇਹ ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਕਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪਰ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ - ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ

ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 15, 16, 17]

ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 - ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ - ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਬਰਤਰਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 21]

ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 - ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ "ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ" ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ - ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਬਰਤਰਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 23]

ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 - ਵਿਆਹ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:

ਆਯੋਜਿਤ: ਵਿਆਹ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਕਾਈ ਹੈ - ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24]

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਹਰਮਨ, ਵਿਲੀਅਮ "ਦ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਜ਼ ਸੋਟੀਰੀਓਲੋਜੀਕਲ ਈਵੈਂਟ"। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਸੋਸ਼ਿਓਲੋਜੀ ਆਫ਼ ਦ ਫੈਮਿਲੀ, ਭਾਗ 17, ਨੰ.2, 1987, ਪੰਨੇ 169-82।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955; ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 1961; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2017।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7; ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 8; ਵਿਆਹ; ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ; ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ; ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ; ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਨਾ; ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ; ਵੈਧ ਵਿਆਹ।

ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2043 ਆਫ਼ 2023 ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਧਰੁਵ ਗੁਪਤਾ, ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਾਨਿਆ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯੱਗਿਆ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਰਵਾ ਮਹਿਤਾ, ਅਦਿੱਤਿਆ ਵੈਭਵ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਖਸਾਨਾ ਚੌਧਰੀ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਹੁਕਮ

1. ਮੌਜੂਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਸੀਪੀਸੀ") ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਏ. "ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(I)(ia) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ "ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡੌਲੀ ਸਿੰਘ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕੇਸ ਨੰ. 82/2023 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ "ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡੌਲੀ ਸਿੰਘ" ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ, ਮੁਜ਼ੱਫਰਪੁਰ, ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ, ਰਾਂਚੀ ਝਾਰਖੰਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ
ਬੀ. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ।"

2. ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਪਾਰਕ ਪਾਇਲਟ ਹਨ। ਧਿਰਾਂ 07.03.2021 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 07.07.2021 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ 'ਸੰਪੂਰਨ' ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਤੋਂ ਇੱਕ "ਵਿਆਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ 25.10.2022 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ

-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. 17.11.2022 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਆਈਪੀਸੀ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 498A, 420, 506, 509, 34 ਅਤੇ ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 1961 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਡੀਪੀ ਐਕਟ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3,4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

5. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13.03.2023 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 82/2023 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ia) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ, ਮੁਜ਼ੱਫਰਪੁਰ, ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਪਤਨੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਾਂਚੀ, ਝਾਰਖੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13(I)(ia) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਡੌਲੀ ਸਿੰਘ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਵਿਆਹ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 82/2023, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ, ਮੁਜ਼ੱਫਰਪੁਰ, ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ, ਰਾਂਚੀ ਝਾਰਖੰਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ia) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 82/2023 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਲਾਕ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਕਤ ਡਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

7. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ. ਨੰ. 82/2023 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ "ਵਿਆਹ" ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ

ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਹਨ:

"(i) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿਓ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 07.07.2021 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(ii) ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿਓ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 07.07.2021 ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 07.07.2021 ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਹਨ।
(iii) ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਓ।
(iv) ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼/ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।"

9. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 07.07.2021 ਦਾ ਅਖੌਤੀ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 07.07.2021 ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ 07.07.2021 ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜੋ ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੀ ਰੱਦ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਧਿਰਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ "ਵਿਆਹ" ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਦੀਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਤੋਂ 07.07.2021 ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 07.07.2021 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ "ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

12. ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 326/2023 ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ-ਸੁਖਦੇਵ ਨਗਰ, ਰਾਂਚੀ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 463/2022 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਅਸੀਂ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪਰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"7. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਸਮਾਂ।–(1) ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (2) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ (ਭਾਵ, ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅੱਗ ਅੱਗੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) "ਸੰਸਕਾਰਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। "ਸੰਸਕਾਰਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਕਰਨਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ

ਵਿਆਹ ਢੁਕਵੇਂ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸਨੂੰ "ਸੰਸਕਾਰਿਤ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਵ, ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅੱਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ, ਵਿਆਹ ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਲਾਗੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸਪਤਪਦੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਲਾਗੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਜਾਂ ਰਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪਤਪਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ/ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਰਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਸਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਸਥਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 'ਵਿਆਹ' ਹਿੰਦੂ ਵੈਦਿਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਕਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਸਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ 07.07.2021 ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ), ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"8. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ।– (1) ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ

ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੇਰਵੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਪੱਚੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

(4) ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਹਰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅੰਸ਼, ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

17. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੇ ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹੈ

ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ" ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵੈਧ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

18. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਰਿਗਵੇਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ (ਸਪਤਪਦੀ) ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾੜਾ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਸੱਤ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਦੋਸਤ (ਸਾਖਾ) ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ। ਕੀ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ; ਕੀ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਦੋਸਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਾ ਹੋਵਾਂ"। ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਅੱਧਾ (ਅਰਧੰਗਿਨੀ) ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਾਥੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ "ਉੱਤਮ-ਅੱਧ" ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ।

19. ਸਦੀਆਂ ਬੀਤਣ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ-ਵਿਆਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਕਾਰ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਟ 18.05.1955 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਇਸਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲਿੰਗਾਇਤ, ਬ੍ਰਹਮੋ, ਆਰੀਆ ਸਮਾਜਵਾਦੀ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 19. ਸਦੀਆਂ ਬੀਤਣ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ-ਵਿਆਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ

ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਕਾਰ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਟ 18.05.1955 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਇਸਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲਿੰਗਾਇਤ, ਬ੍ਰਹਮੋ, ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

20. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਐਕਟ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ:

“4. ਐਕਟ ਦਾ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ।- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ,-
(ਏ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਟੈਕਸਟ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
(ਬੀ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ।”

21. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਮੇਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਦਰਜਾ ਇਸ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਸਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਤੁਰੰਤ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ।

22. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਐਕਟ (ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

23. ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ "ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ" ਲਈ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰਨ' ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ "ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ" ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਰਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਸਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ? ਫਿਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਉਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?

24. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਵਿਆਹ 'ਗਾਣਾ ਅਤੇ ਨਾਚ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਅਤੇ ਖਾਣ' ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੇ ਦਬਾਅ ਦੁਆਰਾ ਦਾਜ ਅਤੇ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ। ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮਾਗਮ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਜਨਨ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਭਰ, ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ, ਬਰਾਬਰ, ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮੇਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ, ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ।

25. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਮ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ, ਸਖ਼ਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

26. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਸਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲਈ ਗਈ ਸਹੁੰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ

ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜੋੜਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਜਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

27. ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 07.07.2021 ਦਾ 'ਵਿਆਹ' 'ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 07.07.2021 ਨੂੰ ਵਾਦਿਕ ਜਨਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ, 2017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 07.07.2021 ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

29. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲੇ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, -

“(ਏ) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਮਨੀਸ਼ ਚੰਚਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕੇਸ ਨੰ. 82/2023, ਜੋ ਕਿ ਮੁਜ਼ੱਫ਼ਰਪੁਰ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਖੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ;

(ਬੀ) ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਡੋਲੀ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਂਚੀ, ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਖੇ ਦਾਇਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਕੇਸ ਨੰ. 326/2023

(ਸੀ) ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਡੋਲੀ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਂਚੀ ਦੇ ਥਾਣਾ ਸੁਖਦੇਵ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. 463/2022 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਮਨੀਸ਼ ਚੰਚਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

30. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

31. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

32. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ